

Računovodstvo obrtnika prije i za vrijeme pandemije

Pavličić, Petra

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:161073>

Rights / Prava: [In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-13**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Preddiplomski stručni studij

**RAČUNOVODSTVO OBRTNIKA PRIJE I ZA VRIJEME
PANDEMIJE**
Završni rad

Petra Pavličić, 0067589942

Kolegij: Osnove računovodstva

Mentor: Dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, kolovoz, 2021.

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Zagreb, kolovoz 2021.

Petra Pavličić

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
1.1.	Predmet i cilj rada	1
1.2.	Izvori podataka i metode prikupljanja	1
1.3.	Sadržaj i struktura rada	1
2.	RAČUNOVODSTVENE EVIDENCIJE OBRTNIKA	2
2.1.	Uvjeti za otvaranje obrta	3
2.2.	Otvaranje obrta	4
2.3.	Zatvaranje obrta	6
2.4.	Privremeno obustavljanje obavljanja obrta	7
3.	RAČUNOVODSTVO OBRTNIKA	7
3.1.	Poslovni primitci i poslovni izdatci	8
3.2.	Porezi na osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti	8
3.2.1.	Porez na dohodak	9
3.2.2.	Paušalno oporezivanje porezom na dohodak	11
3.2.3.	Porez na dodanu vrijednost	12
3.2.4.	Komorski doprinos	13
3.3.	Poslovne knjige	13
3.3.1.	Knjiga primitaka i izdataka	14
3.3.2.	Popis dugotrajne imovine	15
3.3.3.	Knjiga prometa	16
3.3.4.	Evidencija o tražbinama i obvezama	17
3.3.5.	Knjige ulaznih i izlaznih računa	19
4.	RAČUNOVODSTVO OBRTNIKA ZA VRIJEME PANDEMIJE	21
4.1.	Upute za poslovanje obrta u posebnim uvjetima	21
4.2.	Odgoda plaćanja poreznih obveza obrtnika	25
4.3.	Obračun plaće	26
4.4.	Prava na potporu	31
5.	ZAKLJUČAK	36
	LITERATURA	37
	POPIS TABLICA	38
	POPIS SLIKA	39

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet istraživanja ovog završnog rada je poslovanje obrtnika prije i za vrijeme pandemije. Kroz sam završni rad biti će navedene osnovne informacije o obrtu i poslovanju obrtnika, poslovne knjige koje se koriste u obrtu te porezi na osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti. U radu su objašnjena teorijska obilježja računovodstva te računovodstvenih evidencija obrtnika prije i za vrijeme pandemije. Cilj ovog rada je prikazati razliku u poslovanju obrtnika u normalnim uvjetima, prije pojave koronavirusa te poslovanja obrtnika u promijenjenim uvjetima, od pojave pandemije.

1.2. Izvori podataka i metode prikupljanja

Prilikom sastavljanja ovog završnog rada, korišteni su primarni i sekundarni izvori podataka. Primarni izvori podataka odnose se na razne članke i podatke prikupljene putem interneta. Osim primarnih, u radu su korišteni i sekundarni izvori podataka u obliku stručne i znanstvene literature. U teorijskom istraživanju proučena je stručna literatura vezana uz obrt koje predstavlja polazišnu točku za pravilno utvrđivanje poslovanja obrtnika. Kako bi se uvidjele razlike u računovodstvu obrtnika, opisani su svi značajni elementi poslovanja obrta prije, te sve promjene i bitni elementi za vrijeme pandemije.

1.3. Sadržaj i struktura rada

Ovaj završni rad sastoji se od pet glavnih poglavlja u kojima se razrađuje proces poslovanja obrtnika. U prvom dijelu predstavlja se uvodni dio završnog rada te sama tema rada, odnosno, objašnjava se predmet i cilj rada. U drugom djelu rada se navode osnovne informacije, tj. podaci o računovodstvenoj evidenciji obrtnika. Treće poglavlje obuhvaća računovodstvo obrtnika koje se sastoji od tri dijela: prvi dio se odnosi na poslovne primitke i poslovne izdatke, drugi na poreze na osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti i treći na poslovne knjige obrtnika. Četvrto poglavlje

odnosi se na poslovanje obrtnika za vrijeme pandemije, a posljednje poglavlje predstavlja zaključak u kojem su navedene sve bitne činjenice ovog završnog rada.

2. RAČUNOVODSTVENE EVIDENCIJE OBRTNIKA

„Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti na tržištu, koje se mogu obavljati kao proizvodnja, promet ili usluge.“¹ U pravilu ga obavljaju fizičke osobe koje samostalno donose odluke u okvirima dozvoljenim zakonom i drugim propisima i neovisnost u poslovanju o odlukama drugih gospodarskih subjekata.

Obrti mogu biti:²

- slobodni
- vezani
- povlašteni
- tradicijski

Slobodni obrti su oni obrti za čije se obavljanje ne traži propisana stručna osposobljenost već je samo potrebno ispuniti opće uvjete za otvaranje obrta.

Vezani obrti su oni obrti za čije se obavljanje, uz opće uvjete, traži odgovarajuća stručna osposobljenost ili majstorski ispit (npr. frizer, kozmetičar, trgovac, kuhar, vodoinstalater itd.).

Povlašteni obrti su oni obrti čije je obavljanje moguće isključivo na temelju povlastice koju izdaje nadležno ministarstvo ovisno o vrsti djelatnosti koja se obavlja (morski ili slatkovodni ribar).

Tradicijski obrti su obrti za koje je potrebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća u obavljanju djelatnosti koje se obavljaju pretežnim udjelom ručnog rada te umjetnički obrti koji se odlikuju

¹ Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/obrt-i-oblici-obrta>

² OKKZZ.HR, http://www.mikrobit.hr/okkzz.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=83:obrt-i-vrste-obrta&catid=49:otvaranje-obrta&Itemid=69

proizvodima i uslugama estetske vrijednosti, dizajnom, likovnim i drugim rješenjima uz naglašenu kreativnost majstora obrta. Ova vrsta obrta namijenjena je umjetnicima.

Stupanj i vrsta stručne spreme potrebne za obavljanje vezanih i povlaštenih obrta propisani su Pravilnikom o vezanim i povlaštenim obrtima i načinu izdavanja povlastica.

Obrtnik je fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti u svoje ime i za svoj račun, a pritom se može koristiti i radom drugih osoba. Obavljanje obrta u Republici Hrvatskoj regulirano je Zakonom o obrtu.

2.1. Uvjeti za otvaranje obrta

Fizička osoba može obavljati obrt ako ispunjava sljedeće opće uvjete propisane Zakonom o obrtu:³

- nepostojanje zabrane obavljanja djelatnosti na temelju pravomoćne sudske presude, rješenja o prekršaju ili odluke Suda časti Hrvatske obrtničke komore
- pravo korištenja prostorom (može se temeljiti na vlasništvu, sklopljenom ugovoru o zakupu ili pisanoj suglasnosti vlasnika prostora) za obavljanje obrta

U slučaju da osobi nije izrečena zabrana obavljanja djelatnosti obrtnik ne treba pribavljati dokumente kako bi taj uvjet dokazao već se utvrđuje od strane nadležnog ureda po službenoj dužnosti.

Obrtnik može obavljati obrt samo u prostoru za koji ima dokaz o pravu korištenja ili u više izdvojenih pogona. „Pod izdvojenim pogonom podrazumijeva se jedan ili više međusobno odvojenih prostora u kojima se obavlja obrt ili koji služi za obavljanje obrta, a nalazi se izvan sjedišta obrta. U svakom izdvojenom pogonu obrtnik koji obavlja slobodni obrt dužan je imenovati poslovođu. Poslovođa u izdvojenom pogonu vezanog obrta mora ispunjavati i uvjete propisane stručnosti za taj vezani obrt. Poslovođa vodi obrt u ime i za račun obrtnika.“⁴

³ Zakon o obrtu, <https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu>

⁴ Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/uvjeti-za-otvaranje-i-obavljanje-obrta>

Posebni uvjeti:⁵

- stručna osposobljenost, odgovarajuća srednja stručna sprema ili položen majstorski ispit ako se radi o vezanom obrtu
- posebna zdravstvena sposobnost za obrtnička zanimanja koja su propisana posebnim zakonom
- povlastica u slučaju obavljanja povlaštenih obrta (izdaje ju nadležno ministarstvo)

U iznimnim slučajevima, osoba koja želi obavljati vezani obrt i ispunjava opće uvjete, ali ne ispunjava uvjet propisane razine stručnosti, može obavljati vezani obrt ukoliko zaposli radnika u punom radnom vremenu koji udovoljava propisanim uvjetima što se i upisuje u obrtni registar. Osim osoba koje imaju odgovarajuću stručnu osposobljenost, vezani obrt mogu obavljati i fizičke osobe tj., izumitelji na temelju ostvarenog patentnog prava za patentirani proizvod ili uslugu i zaštićenog industrijskog dizajna.

Izuzetak su i obrti koji se otvaraju sa sjedištem na područjima posebne skrbi, brdsko-planinskim područjima ili na otocima za koje je propisan uvjet položenog majstorskog ispita. Fizičke osobe mogu otvoriti obrt i bez majstorskog ispita uz uvjet da imaju završeno odgovarajuće srednje strukovno obrazovanje. Majstorski ispit mogu položiti naknadno, u roku od 3 godine obveza je položiti majstorski ispit u roku od tri godine od dana otvaranja obrtna, odnosno, upisa obrta u obrtni registar.

2.2. Otvaranje obrta

Obrti se osnivaju u Uredima državne uprave, Služba za gospodarstvo, ovisno o prebivalištu obrtnika. Trošak osnivanja sastoji se od obrtnice i upravne pristojbe.

Prijave za upis u obrtni registar obavljaju se na obrascima, koji se dobivaju u Službi za gospodarstvo ili se mogu preuzeti na stranicama nadležnog ureda državne uprave.

⁵ Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/uvjeti-za-otvaranje-i-obavljanje-obrta>

Uz prijavu za upis u Obrtni registar prilažu se sljedeće isprave i dokazi:⁶

- svjedodžba ili uvjerenje o stručnoj osposobljenosti odnosno majstorskom ispitu za podnositelja zahtjeva
- preslika radne knjižice ili drugi dokaz o radnom iskustvu ako se radi o vezanom obrtu
- liječničko uvjerenje o radnoj sposobnosti za poslove s posebnim uvjetima rada
- dokaz o pravu korištenja prostora
- ugovor o ortakluku ako se radi o zajedničkom obavljanju obrta
- upravna pristojba

Da bi mogli početi obavljanje djelatnosti obrtnici za koje je to posebnim propisima određeno, trebaju prije početka obavljanja obrta pribaviti rješenje o minimalnim tehničkim uvjetima za prostor odnosno koncesiju za obavljanje djelatnosti tj., odobrenje za rad. Kada se dobije rješenje o upisu obrta u obrtni registar, izrađuje se pečat i otvara žiroračun u jednoj od poslovnih banaka. Pri upisu u Registar poreznih obveznika ili naknadnom odlukom u nekoj od narednih godina poslovanja, obrtnik se može odlučiti biti paušalni obveznik.

Upravne pristojbe za upis u obrtni registar iznose:⁷

1. Za upis u Obrtni registar i izdavanje obrtnice 250,00 kn
2. Za upis u registar povlastica i izdavanje povlastica 250,00 kn
3. Za upis promjena u obrtnom registru 150,00 kn
4. Za upis promjena u registru povlastica 150,00 kn
5. Za izdavanje novih isprava umjesto oštećenih i nestalih 500,00 kn
6. Pored navedenih pristojbi po svakom se podnesku plaća još 20,00 kn.

⁶ Centar za poduzetništvo Osijek, <http://www.czposijek.hr/unaprijedite-poslovanje/obrt-osnivanje-i-obveze-539/>

⁷ OKKZZ.HR, http://www.mikrobit.hr/okkzz.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=85:otvaranje-obrta&catid=49:otvaranje-obrta&Itemid=69

Upisom obrta u Obrtni registar obrtnik je dužan početi s obavljanjem obrta u roku godine dana od dana izdavanja obrtnice. Obrtnik je dužan najkasnije osam dana prije početka obavljanja obrta prijaviti obavljanje obrta nadležnom Uredu za gospodarstvo.

Rješenje o obavljanju obrta, Ured za gospodarstvo dostavlja nadležnom tijelu za poslove financija, nadležnim inspekcijama, Hrvatskoj obrtničkoj komori, nadležnom zavodu zdravstvenog i mirovinskog osiguranja i Državnom zavodu za statistiku.

2.3. Zatvaranje obrta

Kao što je prva točka otvaranja obrta prijava u Obrtni registar, tako je u slučaju zatvaranja obrta prvi korak odjava iz Obrtnog registra u nadležnom uredu. Ispunjenjem obrasca i plaćanjem obveznog iznosa vrši se odjava iz Obrtnog registra. Prestanak obrta odjavom utvrđuje se danom navedenim u odjavi. Obrt se ne može odjaviti unatrag. Obrt prestaje odjavom ili po sili zakona.

Obrt prestaje po sili zakona:⁸

1. Smrću obrtnika ako se ne nastavi vođenje u nasljedstvu
2. Ako nasljednici obrtnika propuste rok za prijenos vlasništva i izgube pravo prijenosa obrta
3. Ako je obrtnik pravomoćnom sudskom presudom osuđen na kaznu zatvora za kazneno djelo povezano s obavljanjem obrta
4. Ako obrtnik ne započne obavljati obrt u roku od godine dana od izdavanja obrtnice
5. Ako je obrtniku izrečena zaštitna mjera ili mjera sigurnosti zabrane obavljanja obrta za vrijeme duže od tri mjeseca
6. Ako obrtnik ne započne obavljanjem obrta u roku od 30 dana nakon isteka roka privremene obustave obavljanja obrta

⁸ Zakon o obrtu, <https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu>

2.4. Privremeno obustavljanje obavljanja obrta

Obrtnik može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do jedne godine o čemu pisano izvješćuje Ured za gospodarstvo u roku od 30 dana od dana obustave. U slučaju bolesti ili nastupa više sile obrtnik može obustaviti obavljanje obrta dulje od jedne godine. Za vrijeme privremene obustave obavljanja obrta obrtnik je dužan predati obrtnicu u nadležni županijski ured. Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i Zakonu o zdravstvenom osiguranju, unatoč pauziranju obrta, obrtnik je i dalje obavezan plaćati doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje.

Ured za gospodarstvo o privremenoj obustavi, odnosno o ponovnom početku obavljanja djelatnosti, izvješćuje nadležno tijela kojima dostavlja i rješenja o obrtu. Gradsko, odnosno općinsko vijeće, po prethodno pribavljenom mišljenju područne obrtničke komore, može za pojedine obrte propisati raspored početka i završetka radnog vremena.

3. RAČUNOVODSTVO OBRTRNIKA

Računovodstvo obrtnika je jedan od računovodstvenih sustava u Republici Hrvatskoj. Računovodstvo obrtnika temelji se na Zakonu o porezu na dohodak i to u onom dijelu koji se odnosi na dohodak od samostalne djelatnosti. Osnovno obilježje računovodstva obrtnika obveznika poreza na dohodak je primjena načela blagajne. Poslovanje obrta temelji se na jednostavnom knjigovodstvu (knjiga ulaznih i izlaznih računa). Obrtnici su fizičke osobe koje obavljaju određenu djelatnost i dužni su voditi poslovne knjige.

Knjigovodstvena evidencija vodi se u knjizi primitaka i izdataka prema načelu blagajne, a zaključuje se na temelju Zakona o porezu na dobit, Zakona o računovodstvu, poreza na dohodak i poreza na potrošnju.

Za svaku prodaju ili obavljenju uslugu mora se izdati račun. Računi se ispostavljaju najmanje u dva primjerka jedan se uručuje kupcu, a drugi služi izdavatelju kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama.

3.1. Poslovni primitci i poslovni izdatci

„Poslovni primitci jesu dobra (u obliku novca, stvari, materijalnih prava, usluga) ostvarena po tržišnoj vrijednosti tijekom poreznog razdoblja.“⁹ Obrtnici bilježe primitke po načelu blagajne u Knjigu primitaka i izdataka. Primitci se evidentiraju u Obrascu KPI u stupcima 5,6,7 i ukupni primitci u stupcu 9. To znači da se primitci bilježe tek nakon što su naplaćeni.

„Poslovni izdaci su svi odljevi dobara koji nastaju s ciljem ostvarenja primitaka. To su izdaci za materijal, robu, energiju, plaće osoblja (s porezima i doprinosima), amortizacija dugotrajne imovine i slično.“¹⁰ Kao i primitci, izdaci se evidentiraju u Knjigu primitaka i izdataka. Oni se evidentiraju u stupcima 10, 11, 12, 14 te ukupni izdatci u stupcu 15 Obrasca KPI te se bilježe tek nakon što su plaćeni.

3.2. Porezi na osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti

Najvažniji porezi na osnovi obavljanja obrtničke djelatnosti su:¹¹

- porez na dohodak
- porez na dodanu vrijednost
- paušalno oporezivanje porezom na dohodak
- komorski doprinos

⁹ Porezni vodič, http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-09/dohodak.pdf

¹⁰ Ibid

¹¹ Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/novosti-iz-hok/godisnji-obracun-poslovanja-obrtnika-i-slobodnih-zanimanja-obveznika-poreza-na-dohodak-za-2020>

3.2.1. Porez na dohodak

„Dohodak je razlika između primitaka priteklih u poreznom razdoblju i izdataka nastalih u istom poreznom razdoblju (čl.12.st.1.).“¹² Prema čl.2.st.1. Zakona o porezu na dohodak, porezni obveznik je fizička osoba koja ostvaruje dohodak. Godišnjim dohotkom smatra se ukupan dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti te drugi dohodak koji se ne smatra konačnim koji porezni obveznik ostvari u poreznom razdoblju i koji se obračunava na temelju godišnje porezne prijave ili u posebnom postupku utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

„Porez na dohodak utvrđuje se i plaća za kalendarsku godinu osim ako Zakonom o porezu na dohodak nije drugačije uređeno (čl.7.st.1.).“¹³ Mjesečni predujam poreza na dohodak određuje Porezna uprava rješenjem. Obrtnik koji započinje samostalno obavljati djelatnost ne plaća predujmove poreza na dohodak do podnošenja prve godišnje porezne prijave.

Porezna osnovica su ukupni mjesečni primici iz radnog odnosa umanjeni za uplaćene doprinose za obvezno mirovinsko osiguranje iz plaće i mjesečni osobni odbitak, tj. mjesečni izdaci.

U Hrvatskoj je sustav poreza na dohodak uređen tako da postoje dva porezna razreda:

- 1. razred** – kod mjesečnih primanja do 30.000,00 kn, odnosno godišnjih do 360.000,00 kn, porezna stopa iznosi **20%**
- 2. razred** – kod mjesečnih primanja preko 30.000,00 kn, odnosno godišnjih preko 360.000,00 kn, porezna stopa iznosi **30%**

Prema čl.34.st.1. Zakona o porezu na dohodak, porezni obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost moraju se upisati u registar poreznih obveznika poreza na dohodak te utvrđivati dohodak na temelju podataka iz poslovnih knjiga (knjiga primitaka i izdataka, popis dugotrajne imovine, knjiga prometa i evidencija o tražbinama i obvezama) i evidencija. Porezni obveznik za svaku

¹² Zakon o porezu na dohodak, <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

¹³ Ibid

prodaju ili obavljenju uslugu mora izdati račun. Računi se ispostavljaju u najmanje dva primjerka. Jedan primjerak se uručuje kupcu, a drugi služi kao isprava za knjiženje u poslovnim knjigama. Zakon o računovodstvu propisuje rok od najmanje 11 godina za čuvanje isprava temeljem kojih su uneseni podaci u poslovne knjige.

Porezni obveznik na vlastiti zahtjev može plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak ako ispunjava zakonske uvjete za oporezivanje dobiti. Porezni obveznik pisanu izjavu mora dostaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave do kraja tekuće godine za iduću kalendarsku godinu, a promjenom načina oporezivanja obvezuje se na sljedeće tri godine. (NN106/18)

„Porezni gubitak može se utvrditi po osnovi obavljanja samostalnih djelatnosti i ostalih djelatnosti od kojih se dohodak utvrđuje na način propisan za samostalne djelatnosti, odnosno na temelju poslovnih knjiga prema člancima 30. - 35. Zakona o porezu na dohodak.“¹⁴ Može se nadoknaditi samo od dohotka po osnovi kojega je i utvrđen dok se porezni gubitak koji se ne može nadoknaditi u poreznom razdoblju u kojemu je nastao, nadoknađuje umanjnjem dohotka u sljedećih pet poreznih razdoblja.

Prema čl.37.st.2. Zakona o porezu na dohodak, mjesečni predujam dohotka se utvrđuje i plaća na temelju podataka u podnesenoj godišnjoj prijavi poreza na dohodak, a porezni obveznici ga plaćaju za mjesece koji slijede iza mjeseca u kojemu je istekao rok za podnošenje godišnje porezne prijave do isteka roka za podnošenje sljedeće godišnje porezne prijave. Porezni obveznik koji počinje obavljati samostalnu djelatnost ne plaća predujmove poreza na dohodak do podnošenja prve godišnje porezne prijave.

¹⁴ Zakon o porezu na dohodak, <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

3.2.2. Paušalno oporezivanje porezom na dohodak

Fizička osoba koja ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti obrta, dohodak može utvrđivati u paušalnom iznosu ukoliko ispunjava sljedeće uvjete:¹⁵

- da nije obveznik poreza na dodanu vrijednost
- da u prethodnom poreznom razdoblju od djelatnosti nije ostvario ukupni godišnji primitak veći od iznosa propisanog za obvezni ulazak u sustav PDV-a

„Na početku obavljanja djelatnosti porezni obveznik samostalno procjenjuje iznos primitaka od obrta za tu godinu te na temelju procjene, Porezna uprava rješenjem utvrđuje godišnji paušalni dohodak i poreznu obvezu. Porezni obveznik dužan je do 15. siječnja tekuće godine za prethodnu godinu dostaviti Izvješće o paušalnom dohotku od samostalnih djelatnosti i uplaćenom paušalnom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak (Obrazac PO-SD) u kojem iskazuje primitke i utvrđuje dohodak i porez. Ako prema dostavljenom Obrascu PO-SD postoji razlika za uplatu istu je obavezan uplatiti s danom podnošenja izvješća. Porezni obveznik je dužan dostaviti i Obračun članarine turističkoj zajednici.“¹⁶

Godišnji paušalni porez na dohodak obračunava se na godišnji paušalni dohodak utvrđen sukladno rasponu ostvarenih primitaka. Na utvrđeni porez plaća se i prirez prema Odluci općine ili grada na kojem obrtnik ima prebivalište ili uobičajeno boravište.

Tablica 1. Godišnji paušalni porez na dohodak za 2021. godinu

UKUPNI PRIMICI	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK
< 85.000,00 kn	1.275,00 kn
85.000,01 – 115.000,00 kn	1.725,00 kn
115.000,01 – 149.500,00 kn	2.242,50 kn

¹⁵ Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti, Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_01_1_1.html

¹⁶ Vodič namijenjen obrtnicima-paušalistima za ispunjenje poreznih obveza, https://www.porezna-uprava.hr/Vodici_za_porezne_obveznike/Vodic_namijenjen_obrtnicima_pausalistima.pdf

3.2.3. Porez na dodanu vrijednost

„Oporezivanje dodane vrijednosti provodi se tako da porezna osnovica ne obuhvaća porez obračunan pri nabavi roba i usluga (ulazni porez) nego se porez plaća na vrijednost dodanu u oporezovanoj fazi (izlazni porez). Pri obračunu PDV-a poduzetnik pomoću računa za kupljena i prodana dobra i usluge izravno izračunava svoju poreznu obvezu. On, naime, iznos poreza iskazanog na ulaznim računima oduzima od poreza koji je morao iskazati na računima za prodaju svojih proizvoda ili usluga. Tako račun postaje osnovni dokaz za obračunavanje poreza na dodanu vrijednost i osnova za učinkovitu kontrolu porezne obveze.“¹⁷

Obveznici PDV-a su osobe registrirane za obavljanje poduzetničke djelatnosti, odnosno:¹⁸

- poduzetnici kada isporučuju dobra ili usluge
- uvoznici kada uvoze dobra
- izvoznici koji nisu izvezli proizvode po određenim propisima
- poduzetnici (fizičke osobe) čija je godišnja vrijednost isporuka veća od 85.000 kuna

Predmet oporezivanja PDV-om:¹⁹

- isporuka dobara u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik
- stjecanje dobara unutar EU koje se ostvare u tuzemstvu i to prema uvjetima specificiranim u Zakonu
- obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu koju obavi porezni obveznik
- uvoz dobara

Osoba postaje poreznim obveznikom kada vlastitim postupcima da do znanja da će redovito isporučivati dobra i obavljati usluge koje su predmet oporezivanja PDV-om. „Prema zakonu o porezu na dodanu vrijednost, čl. 38, PDV se obračunava i plaća po stopi od 25%, 13% ili 5% ovisno o vrsti dobara i usluga.“²⁰

¹⁷ Porezni vodič, http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-08/PDV.pdf

¹⁸ Ibid

¹⁹ Ibid

²⁰ Zakon o porezu na dodanu vrijednost, <https://www.zakon.hr/z/1455/Zakon-o-porezu-na-dodanu-vrijednost->

3.2.4. Komorski doprinos

Komorski doprinos je članarina Hrvatskoj obrtničkoj komori, a obveznici plaćanja komorskog doprinosa su fizičke i pravne osobe te njeni članovi, sukladno Odluci o obveznom komorskom doprinosu za jedinstveni sustav organiziranosti obrta.

Doprinos u paušalnoj svoti, 76,00 kn mjesečno, plaća se tromjesečno. Uplaćuje se prema sjedištu obveznika, a obveza plaćanja komorskog doprinosa za obrtnike nastaje danom upisa u Obrtni registar, a prestaje danom brisanja iz Obrtnog registra.

Obrtnici novootvorenih obrta oslobađaju se plaćanja komorskog doprinosa za prve dvije godine obavljanja obrta. Novootvorenim obrtom smatra se samo prvi upis obrtnika u Obrtni registar.

3.3. Poslovne knjige

Zakonom o porezu na dohodak i Pravilnikom o porezu na dohodak propisano je koje su poslovne knjige obvezne za fizičke osobe koje obavljaju samostalnu obrtničku djelatnost. Poslovne knjige obrtnika primarno se vode zbog utvrđivanja porezne osnovice.

Obrtnici moraju voditi sljedeće poslovne knjige:²¹

- Knjiga primitaka i izdataka (Obrazac KPI)
- Knjiga prometa (Obrazac KP)
- Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI)
- Evidencija o tražbinama i obvezama (Obrazac TO)

Obrtnici koji su obveznici PDV-a moraju voditi još i:²²

- Knjigu ulaznih računa (Obrazac URA)
- Knjigu izlaznih računa (Obrazac IRA)

²¹ Poslovne knjige obrtnika, https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2019-06/Poslovne%20knjige%20obrnika_obraci.pdf

²² Ibid

3.3.1. Knjiga primitaka i izdataka

Predstavlja evidenciju o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima u poreznom razdoblju. Unose se opći podaci o poreznom obvezniku: ime i prezime, matični broj građana tj. matični broj građana nositelja zajedničke djelatnosti, adresa.

Unose se i podaci o poslovnim primicima i izdacima kako slijedi:²³

- redni broj
- nadnevak primitaka i/ili izdataka
- broj temeljnice na osnovi koje se vrši knjiženje
- opis isprave
- iznos primitaka i iznos izdataka
- PDV sadržan u primicima i izdacima

Porezni obveznik dužan je u Knjizi primitaka i izdataka ili drugim evidencijama osigurati podatke o dnevnom gotovinskom prometu.

²³ Poslovne knjige obrtnika, https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2019-06/Poslovne%20knjige%20obrnika_obraci.pdf

Obrazac KPI

[illegible]

3.3.2. Popis dugotrajne imovine

U popis dugotrajne imovine unosi se: pojedinačna nabavna vrijednost dobara dugotrajne imovine, vijek trajanja (korištenja), knjigovodstvena vrijednost i otpisi. Dugotrajnu imovinu obrtnika i nakon što je u cijelosti otpisana, potrebno je zadržati u evidenciji u Obrascu DI sve dok se ne proda ili na neki drugi način otuđi. Na otpisanu dugotrajnu imovinu nije dopušteno ponovo obračunavati amortizaciju, neovisno što je ista i dalje u upotrebi.

OBRAZAC D1

[illegible]

3.3.3. Knjiga prometa

U knjigu prometa upisuju se opći podaci o poreznom obvezniku, podaci o poslovnoj jedinici te sljedeći podaci:²⁴

- redni broj
- nadnevak ostvarivanja gotovinskog primitka
- broj temeljnice

16

3.3.5. Knjige ulaznih i izlaznih računa

Knjiga ulaznih računa je pomoćna poslovna knjiga u koju se bilježe svi računi primljeni od dobavljača za izvršene usluge, nabavu sirovina, materijala, trgovačke robe ili za druga dobra. Tijekom zaprimanja, računi se primarno evidentiraju u knjizi ulaznih računa kronološkim redom, onako kako su pristizali u poduzeće. Prilikom upisivanja računa pridružuje im se tekući broj iz knjige ulaznih računa.

Slika 5. Obrazac URA

[illegible]

Izvor: Porezna uprava Republike Hrvatske, dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Stranice/default.aspx

Knjiga izlaznih računa pomoćna je poslovna knjiga u koju se bilježe svi računi izdani kupcima za pružene usluge, prodanu trgovačku robu, gotove proizvode ili za druga dobra. Računi kupaca

4. RAČUNOVODSTVO OBRTNIKA ZA VRIJEME PANDEMIJE

Zbog pandemije koronavirusa mnogi su poduzetnici bili prisiljeni obustaviti svoje gospodarsko djelovanje, dok su ostali osjetili negativne efekte na vlastito poslovanje. U cilju zadržavanja radnih mjesta, nadležne institucije iz dana u dan donose razne mjere pomoći poduzetnicima u održavanju poslovanja. Navedene su aktualne mjere od početka ožujka 2020. godine.

4.1. Upute za poslovanje obrta u posebnim uvjetima

Hrvatski zavod za javno zdravstvo tj. služba za medicinu rada izdalo je upute za poslodavce i radnike vezano uz pojavu bolesti COVID-19 na radnom mjestu. U slučaju da je radnik bio u kontaktu sa osobom zaraženom koronavirusom ili se počnu izražavati znakovi bolesti dišnog sustava, radnik je dužan o tome obavijestiti stručnjaka zaštite na radu ili drugu odgovornu osobu. Stručnjak zaštite na radu odmah mora kontaktirati nadležnog epidemiologa i poduzeti odgovarajuće mjere zaštite zdravlja ostalih zaposlenika te sprječavanje daljnjeg širenja zaraze. Radnik za kojeg se sumnja da je zaražen koronavirusom dužan je napustiti svoje radno mjesto i obratiti se liječniku obiteljske medicine.

Radnik za kojega se potvrdilo da je pozitivan, odnosno zaražen koronavirusom ima pravo na bolovanje. Za vrijeme bolovanja obrtnici i radnici oboljeli od koronavirusa na radnom mjestu ostvaruju pravo na 100% naknade od prvog dana bolovanja na teret HZZO-a. Zdrave osobe kojima je izdano rješenje o izolaciji imaju pravo na naknadu od prvog dana na teret HZZO-a u iznosu 4.257,28 kn za mjesec dana, odnosno 2.100,00 kn za 14 dana, koliko traje izolacija vezana za koronavirus.

Ono što stoji na raspolaganju poslodavcu u novonastaloj situaciji jest:

1) Rad od kuće ili aneks ugovora

Poslodavac ima pravo pobliže odrediti mjesto i način obavljanja rada, a da pri tome ne oštećuje prava i dostojanstvo radnika. Još jedan od načina rješavanja novonastale situacije je Aneks ugovora o radu. Poslodavac putem aneks ugovora može ponuditi radniku ili radnicima izmjene

ugovora o radu u kojima su izmijenjeni uvjeti rada koji se najčešće odnose na smanjenje plaće ili smanjenje radnog vremena s punog na nepuno radno vrijeme. Osim već navedenih rješenja, poslodavac može ustupiti svog radnika ili radnike u povezano trgovačko društvo te prenijeti ugovor na novog poslodavca pridržavajući se Zakona o trgovačkim društvima.

Ustupanje radnika nije moguće između:

- trgovačkih društava koja nisu međusobno povezana u smislu ZTD-a
- trgovačkog društva i pravne osobe koja nije trgovačko društvo (npr. udruge, zadruge, ustanove)
- između trgovačkog društva i fizičke osobe (primjerice, obrtnika).

2) Prekid rada (slobodni dani)

Poslodavac može donijeti odluku o udaljavanju radnika s radnog mjesta ili odluku o prekidu rada do kojega je došlo zbog okolnosti za koje radnik nije odgovoran. U tom slučaju, poslodavac je dužan za vrijeme prekida rada isplaćivati radniku doprinose kao u slučaju da radnik radi te naknadu plaće. „Sukladno odredbi čl. 95. st. 3. ZR-a, kojom je određeno da radnik ima pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada bez krivnje radnika.”²⁶ Ova odluka može se donijeti za kraće razdoblje ako se očekuje da pomanjkanje posla neće dugo trajati.

3) Korištenje godišnjeg odmora

Zbog smanjenog obujma posla, ali i zbog sprječavanja širenja zaraze na radnom mjestu, poslodavac može donijeti odluke o korištenju plaćenog godišnjeg odmora za pojedine radnike ili o kolektivnom godišnjem odmoru. Poslodavac bi mogao donijeti odluku da radnici za vrijeme trajanja izvanrednih okolnosti iskoriste godišnji odmor iz prethodne godine ako ga nisu iskoristili ili da iskoriste dio ili cijeli godišnji odmor koji im pripada za trenutnu godinu.

²⁶ Zakon o radu, <https://www.zakon.hr/z/307/Zakon-o-radu>

4) Nejednaki raspored radnog vremena

Svrha rasporeda radnog vremena je utvrditi radno vrijeme po danima, tjednima ili mjesecima. Radno vrijeme radnika može se rasporediti u nejednakom trajanju što bi značilo da radno vrijeme tijekom jednog razdoblja traje duže, a tijekom drugog razdoblja traje kraće od punog radnog vremena. Raspored se utvrđuje propisom, kolektivnim ugovorom, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, pravilnikom o radu, ugovorom o radu ili odlukom poslodavca. Radnici o promjeni rasporeda moraj biti obavješteni najmanje tjedan dana unaprijed. Razdoblje nejednakog rasporeda radnog vremena ne smije trajati kraće od mjesec dana niti duže od jedne godine. U slučaju da radno vrijeme već odgovara ugovrenom radnom vremenu radnika, tada poslodavac može do kraja utvrđenog razdoblja radniku naložiti prekovremeni rad uz obvezu plaćanja prekovremenih sati. Radnik u tjednu može raditi najviše do 50 sati, uključujući prekovremeni rad osim u iznimnim situacijama kada radnik može raditi najviše do 60 sati tjedno uključujući prekovremeni rad. Takva odluka utvrđuje se kolektivnim ugovorom.

5) Privremena obustava

U slučaju da se obrtniku ne isplati nastaviti s djelatnosti kojom se bavi, s obzirom na situaciju, ima pravo na privremenu obustavu. Privremena obustava može trajati do godinu dana (u iznimnim situacijama i dulje). Kako bi se obrt na neko vrijeme obustavio, obrtnik treba poslati obavijest uredu za gospodarstvo prema sjedištu obrta. Obavijest može podnijeti i korištenjem usluge e-Obrt, a rok za slanje je 30 dana od dana obustave. Za vrijeme privremene obustave obrtnik je obavezan plaćati doprinose za svoje mirovinsko i zdravstveno osiguranje

Kada obrtnik ponovno odluči poslovati, dužan je o tome obavijestiti nadležni ured. Rok za prijavu i prestanak privremene obustave je 7 dana od kada je ponovo započeo poslovanje. Obrtnik je dužan platiti propisane pristojbe u iznosu od 150,00 kuna za prijavu i za prestanak. Ponovnim pokretanjem djelatnosti nastavlja se obveza plaćanja poreza na dohodak, tj. poreza na dobit. Porezna uprava može stornirati obvezu plaćanja predujmova poreza ukoliko obrtnik preda zahtjev s obrazloženjem.

6) Sezonski obrti

Kod obrta registriranih za sezonsko poslovanje postoji mogućnost izmijene razdoblja sezone kako je ono upisano u Obrtni registar. Može se odgoditi početak ovogodišnje sezone za neko vrijeme, do očekivanog prestanka epidemije i početka poslovanja. S obzirom da sezonski obrti plaćaju doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, obrtnik je dužan podnijeti obrazac Prijava za upis u Obrtni registar i zatražiti promjenu upisanih datuma početka i završetka sezone. Obrazac podnosi uredu za gospodarstvo prema sjedištu obrta. Potrebno je platiti propisane pristojbe u iznosu od 150,00 kuna. Prijava promjene također se može izvršiti putem portala e-Obrt. Na isti način se za sljedeću godinu ponovno može zatražiti promjena razdoblja sezonskog obavljanja obrta ovisno o tome koliko će pandemija trajati.

„Obrtnici koji imaju zaposlene stalne sezonce, odnosno, radnike koji su temeljem ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove i koji su kroz sezonu najmanje 6 mjeseci radili kod istog poslodavca te su osigurani na produženo mirovinsko osiguranje, za koje vrijeme imaju pravo na novčanu pomoć HZZ. Mjerom pomoći za ublažavanje posljedica koronavirusa, Hrvatski zavod za zapošljavanje može produljiti radniku pravo na novčanu pomoć i nakon isteka dosadašnjih 6 mjeseci, a poslodavcu odobriti sufinanciranje troškova produženog mirovinskog osiguranja.”²⁷

7) Zatvaranje obrta

Ako obrtnik, u uvjetima pandemije, ni na jedan drugi način ne može osigurati nastavak obrta, obrt se mora zatvoriti. Kao i kod sezonskih obrta, prestanak obavljanja obrta mora se prijaviti nadležnom uredu za gospodarstvo prema sjedištu obrta podnošenjem obrasca Prijava za upis u Obrtni registar. Tim obrascem traži se brisanje iz Obrtnog registra za koje pristojba iznosi 150,00 kuna i to s datumom navedenim u obrascu.

²⁷ Hrvatska obrtnička komora (HOK.HR), <https://www.hok.hr/sites/default/files/article-docs/2020-03/PRILAGODBA%20RADA%20I%20MOGUC%CC%81NOSTI%20POSTUPANJA%20OBRTRNIKA.pdf>

8) Predujmovi poreza na dohodak

Predujmovi poreza na dohodak od obrta i slobodnih zanimanja, plaćaju se mjesečno do posljednjeg dana u mjesecu za prethodni mjesec. Obrtnici obveznika paušalnog poreza na dohodak plaćaju porez tromjesečno, najkasnije do zadnjeg dana tog tromjesečja.

Vlada RH predložila je mjeru za pomoć gospodarstvu uslijed epidemije koronavirusa u kojoj se navodi odgoda i/ili obročna otplata javnih davanja pogođenih obrtnika. Kriteriji još nisu utvrđeni no obrtnici mogu podnijeti pisani zahtjev kojim traže izmjenu visine utvrđenog predujma. U podnesenom je zahtjevu potrebno navesti razloge zbog kojih se traži izmjena predujma.

Razlozi mogu biti:

- pad proizvodnje zbog smanjenja potražnje za proizvodima i uslugama
- povećanje troškova poslovanja
- nelikvidnost u poslovanju kada se zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazuje gubitak u poslovanju
- rast zaliha gotovih proizvoda
- mirovanje i privremena obustava poslovanja prouzročena bolešću ili preseljenjem na drugu lokaciju
- zatvaranje poslovnih jedinica i proizvodnih pogona
- smanjenje broja zaposlenih

4.2. Odgoda plaćanja poreznih obveza obrtnika

Ako posebne okolnosti utječu na poslovanje obrta s ciljem održavanja likvidnosti, gospodarske aktivnosti i zadržavanja zaposlenosti, obrtnik ima pravo na odgodu plaćanja javnih davanja. Za ostvarenje tih prava, obrtnik treba podnijeti Zahtjev za odgodom plaćanja uslijed posebnih okolnosti. Dakle, svaka obveza koja dospijeva u vremenu posebnih okolnosti temeljem prijave koje obrtnik podnese ili zaduženja koja zadužuje Porezna uprava na poreznoknjigovodstvenim karticama bit će odgođena za 3 mjeseca. Zahtjev se podnosi Poreznoj upravi putem sustava

ePorezna. Paušalni porezni obveznici, koji iz objektivnih razloga ne mogu podnijeti Zahtjev na prethodno navedene načine mogu telefonskim putem zatražiti usmeno podnošenje Zahtjeva.

Poduzetnici koji su u prethodnoj godini imali prihode do 7,5 mil kn, pod uvjetom da porez obračunavaju prema izdanim računima, imaju pravo na odgodu PDV-a. Što se tiče obrtnika, samo obrtnici dobitaši imaju pravo na korištenje odgode plaćanja PDV-a, ukoliko PDV ne obračunavaju prema naplaćenju naknadi. Takve je obveznike Porezna uprava, po dospelosti PDV-a za 3. mjesec te naredne mjesece, kontaktirala radi utvrđenja je li PDV po izdanim računima plaćen. O osnovanosti zahtjeva, obrtnici su obaviješteni od strane Porezne uprave putem mail-a ili na drugi primjereni način. U slučaju nedostataka u Zahtjevu ili nepodmirenih dugova, obrtnici su kontaktirani od strane nadležnog službenika Porezne uprave.

Ukoliko je došlo do situacije da je Zahtjev za odgodu plaćanja javnih davanja uslijed posebnih okolnosti odobren, obrtniku ostaje obveza da sve porezne prijave podnose u rokovima kako je to uređeno propisima o pojedinom javnom davanju, a Porezna uprava će temeljem tako podnijetih prijava i učinjenih zaduženja, voditi brigu o odgodi naplata. Dakle, obrtnik i dalje podnosi obrasce JOPPD te obrazac PDV-a ukoliko je obveznik predaje istih.

Ako po dospelosti prve odgođene obveze obrtnik i dalje ne može namiriti poreznu obvezu, može podnijeti Zahtjev za obročnu otplatu, tj. sklopiti Upravni ugovor.

4.3. Obračun plaće

Za vrijeme korone i dalje su na snazi sve odredbe Zakona o radu, Zakona o minimalnoj plaći, kolektivnih ugovora koje je poslodavac obvezan primjenjivati. Poslodavac, tj. obrtnik je i dalje obvezan obračunati plaću prema trenutno važećem ugovoru o radu, predati JOPPD obrazac sa danom isplate plaće i isplatiti neto plaću radniku. Za onaj dio razlike koji je veći od 3.250,00 kn za ožujak u neto iznosu, te za onaj dio razlike koji je veći od 4.000,00 kn za travanj i svibanj, potrebno je platiti i razliku doprinosa, ali to vrijedi samo za one obrtnike koji su za svoje radnike ostvarili pravo na mjeru HZZ-a.

Hrvatska obrtnička komora navela je nekoliko opcija koje su obrtnici mogli iskoristiti za vrijeme korone:

1. Radnik je radio cijeli mjesec

Obračunava se bruto plaća prema ugovoru o radu i iskazuju se svi doprinosi u JOPPD obrascu te se plaća isplaćuje do kraja mjeseca travnja. Ukoliko je za tog radnika ostvarena mjera, tada će ta doznačena sredstva samo biti pomoć u isplati plaće za radnika.

2. Radnik je radio samo dio mjeseca

Ukoliko je obrtnik uputio:

- a) radnika da radi od kuće – plaća se i dalje obračunava redovno te se upisuju radni sati
- b) radnika na godišnji odmor – pristup obračuna godišnjeg odmora (prosjeak zadnje tri plaće)
- c) radnika na „čekanje tj., slobodne dane“ – pristupa se obračunu tih sati kao i za godišnji odmor
- d) aneksom o radu smanjen je iznos bruto plaće – u tom slučaju obračunava se plaća prema aneksu ugovora (ne manje od 2.031,25 kn za pola radnog vremena ili ne manje od 4.062,50 kn za puno radno vrijeme)
- e) odobreno radniku korištenje neplaćenog dopusta na njegov zahtjev – sa danom sa kojim mu je odobren neplaćeni dopust, radnika se treba odjaviti
- f) radniku ste otkazali Ugovor o radu – omogućeno je obrtnicima koji su tijekom mjeseca ožujka (od 01.03. do 01.04.2020.) otpustili radnike, korištenje ove mjere isključivo za radnike koji u međuvremenu nisu bili prijavljeni kod drugog poslodavca, uz uvjet da ih je obrtnik ponovno prijavio u radni odnos.

Tablica 2. Primjer obračuna plaće radnika za kojeg je primljena potpora HZZ-a ako je bruto iznos 4.062,00 kn

		STORNO DOPRINOSA I POREZA, PRIREZA OD STRANE PU NAKON PREDANOG JOPPD OBRAZCA	MJERA HZZ za ožujak doznačena na poslovni račun obrta (što nije doznačeno, bit će kod iduće isplate)	Obveza za uplatu neto plaće radniku na njegov tekući račun	Sa danom isplate plaće radniku ili sa danom odgode plaćanja, potrebno uplatiti u državni proračun
BRUTO IZNOS (iz ugovora o radu)	4.062,51				
Mirovinski stup I	609,38	609,38			0,00
Mirovinski stup II	203,13	203,13 (uplatit će HZZO)	0,00		0,00
BRUTO IZNOS (doprinosi iz plaće)	3.250,00				
OSOBNİ ODBITAK	4.000,00				
POREZNA OSNOVICA	0,00				
POREZ	0,00	0,00			0,00
PRIREZ (18%)	0,00	0,00			0,00
UKUPNO POREZ I PRIREZ	0,00				0,00
NETO DOHODAK ZA ISPLATU	3.250,00		3.250,00	3.250,00	
DOPRINOS NA PLAĆU (zdravstveno osiguranje)	670,31	670,31			0,00
UKUPNI TROŠAK PLAĆE	4.732,81				

Izvor: Hrvatska obrtnička komora, Upute za obračun plaće, dostupno na: <https://www.hok.hr/>

Tablica prikazuje primjer obračuna plaće radnika za kojeg je primljena potpora HZZ-a za mjesec ožujak ako je bruto iznos iz Ugovora o radu 4.062,51 kn.

Tablica 3. Primjer obračuna plaće radnika za kojeg je primljena potpora HZZ-a ako je bruto iznos 5.000,00 kn

		STORNO DOPRINOSA I POREZA, PRIREZA OD STRANE PU NAKON PREDANOG JOPPD OBRAZCA	MJERA HZZ za ožujak doznačena na poslovni račun obrta (što nije doznačeno, bit će kod iduće isplate)	Obveza za uplatu neto plaće radniku na njegov tekući račun	Sa danom isplate plaće radniku ili sa danom odgode plaćanja, potrebno uplatiti u državni proračun
BRUTO IZNOS (iz ugovora o radu)	5.000,00				
Mirovinski stup I	750,00	750,00			0,00
Mirovinski stup II	250,00	250,00 (uplatit će HZZO)	0,00		0,00
BRUTO IZNOS (doprinosi iz plaće)	4.000,00				
OSOBNİ ODBITAK	4.000,00				
POREZNA OSNOVICA	0,00				
POREZ	0,00	0,00			0,00
PRIREZ (18%)	0,00	0,00			0,00
UKUPNO POREZ I PRIREZ	0,00				0,00
NETO DOHODAK ZA ISPLATU	4.000,00		4.000,00	4.000,00	
DOPRINOS NA PLAĆU (zdravstveno osiguranje)	825,00	825,00			0,00
UKUPNI TROŠAK PLAĆE	5.825,00				

Izvor: Hrvatska obrtnička komora, Upute za obračun plaće, dostupno na: <https://www.hok.hr/>

Obračun plaće za radnika za kojeg je primljena potpora HZZ-a za mjesec travanj i svibanj ako je bruto iznos iz Ugovora o radu 5.000,00 kn. Ukoliko je bruto iznos plaće iz ugovora o radu 5.000,00 kn obveza obrtnika kao poslodavca je držati se obveze iz Ugovora o radu. U slučaju da isplati bruto plaću manju od 5.000,00 kn bruto (4.000,00 kn neto) razlika ostaje poslodavcu i ne treba vraćati novac HZZ-u.

Kod dohodaša odnosno paušalista, u Zakonu o porezu na dohodak (»Narodne novine«, br. 115/16., 106/18., 121/19. i 32/20) članak 31. stavak 9.: „Iznimno od stavka 1. ovoga članka, poslovnim primicima poreznog razdoblja ne smatraju se primici po osnovi potpora primljenih radi ublažavanja posebnih okolnosti propisanih propisom kojim je uređen opći porezni postupak. Dakle, iznos primitka se ne evidentira u knjizi primitaka i izdataka. Trošak isplaćene plaće radnicima je trošak razdoblja 2020. godine.“²⁸

Dobitaši prema Zakonu o porezu na dobit (»Narodne novine«, br. 177/04., 90/05., 57/06., 146/08., 80/10., 22/12., 148/13., 143/14., 50/16., 115/16., 106/18., 121/19. i 32/20), članak 6. stavak 6. i stavak 7. koji glase:

„(6) Porezna osnovica iz članka 5. ovoga Zakona smanjuje se za iznos potpora primljenih radi ublažavanja negativnih posljedica u slučaju nastanka posebnih okolnosti u smislu općeg poreznog propisa.

(7) Iznos primljene potpore iz stavka 6. ovoga članka ne utječe na prag prihoda iz članka 2. stavka 4., članka 5. stavka 7., članka 5.b stavka 1. i članka 28. ovoga Zakona.“ Dakle, iznos prihoda od primljenih sredstava evidentirat će se u prihode (klasa 7), te na kraju godine kroz obrazac PD umanjiti osnovica za oporezivanje kako na taj iznos primljene potpore ne bi platili porez na dobit. Ukoliko sa tim iznosom obrtnik pređe prag od 7.500.000,00 kn za oporezivanje većom stopom, također, neće utjecati na obvezu primjene veće stope.“²⁹

Obrtnik koji je ostvario mjeru po osnovi potpore za očuvanje radnih mjesta koju isplaćuje Hrvatski zavod za zapošljavanje oslobođen je obveze plaćanja doprinosa do iznosa sufinancirane neto plaće. Porezna uprava će po službenoj dužnosti na temelju podataka razmijenjenih s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje umanjiti obvezu na porezno-knjigovodstvenoj kartici poreznog obveznika. Ako se temeljem naknadne razmjene podataka s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje o stjecateljima

²⁸ Zakon o porezu na dobit, Narodne novine, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_03_26_573.html

²⁹ Zakon o porezu na dobit, <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>

potpore utvrdi drugačije stanje, odobreno oslobođenje od obveze plaćanja doprinosa će se poništiti u visini neosnovano stečenog oslobođenja.

4.4. Prava na potporu

Potpora je predviđena za:³⁰

- očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenima Koronavirusom (COVID – 19) – svi oni obrtnici koji ne mogu obavljati djelatnost sukladno Odlukama Stožera civilne zaštite (nacionalnog, županijskog, jedinica lokalne samouprave)
- očuvanje radnih mjesta kod poslodavaca kojima je zbog posebne okolnosti uvjetovane Koronavirusom (COVID -19) narušena gospodarska aktivnost

A može koristiti za razdoblje od 01.03.2020. godine i dalje, a najduže do 3 mjeseca. Ciljane skupine obrtnika su djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i pića, prijevoza i skladištenja, radno-intenzivne djelatnosti unutar prerađivačke industrije (tekstil, odjeća, obuća, koža, drvo i namještaj) i drugi poslodavci koji mogu dokazati utjecaj posebnih okolnosti.

Obrtnik obveznik poreza na dohodak može ostvariti pravo na:³¹

- potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom za svoje djelatnike u iznosu od 3.250,00 kn (uz zadovoljavanje ostalih uvjeta)
- potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom za sebe osobno u iznosu od 3.250,00 kn (uz zadovoljavanje ostalih uvjeta)
- potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim koronavirusom za sebe osobno u iznosu od 3.250,00 kn (uz zadovoljavanje ostalih uvjeta) čak i kada zapošljava više od 10 djelatnika

³⁰ Potpora za očuvanje radnih mjesta, HOK.HR, <https://www.hok.hr/koronavirus-novosti/potpora-za-ocuvanje-radnih-mjesta-u-djelatnostima-pogodenima-koronavirusom-covid-19-za-listopad>

³¹ Ibid

- potporu za radnike i za sebe osobno ako su prijavljeni u sustav osiguranika HZMO do 19.03.2020. uz uvjet da je obrt bio upisan u sustav HZMO do 29.02.2020.
- potporu za sebe osobno ako unazad 12 mjeseci koristi mjeru potpore za samozapošljavanje

Obrtnik obveznik paušalnog poreza na dohodak može ostvariti pravo na:³²

- potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim Koronavirusom za svoje djelatnike u iznosu od 3.250,00 kn (uz zadovoljavanje ostalih uvjeta)
- pravo na potporu za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenim Koronavirusom za sebe osobno u iznosu od 3.250,00 kn (uz zadovoljavanje ostalih uvjeta)
- pravo na potporu za radnike i za sebe osobno ako su prijavljeni u sustav osiguranika HZMO do 19.03.2020. uz uvjet da je obrt bio upisan u sustav HZMO do 29.02.2020.
- pravo na potporu za sebe osobno ako unazad 12 mjeseci koristi mjeru potpore za samozapošljavanje

„U ciljanu skupinu radnika ulaze svi osiguranici bez obzira da li je radnik na određeno ili neodređeno, da li se radi o građanima RH, EU ili trećih zemalja, da li rade u punom ili nepunom radnom vremenu ili imaju neki od statusa poput samohranog roditelja, hrvatskog branitelja i izaslanog radnika.“³³ Umirovljenici i strani radnici iz trećih zemalja kojima je prestala važiti dozvola za boravak i rad ne ulaze u ciljanu skupinu radnika. Ne može se koristiti mjera za radnike zaposlene nakon 19.03.2020. bez obzira na razlog zapošljavanja osim kada se radi o zapošljavanju zamjene za radnike za koje se koristila Potpora, a ugovori o radu nisu otkazani krivnjom poslodavca.

Ukoliko obrtnik ispunjava kriterije, sredstva će biti isplaćena na poslovni žiro račun obrta. Iznos od 3.250,00 kuna mjesečno po radniku/obrtniku koji radi u punom radnom vremenu, odnosno srazmjerni dio po radniku prema broju sati rada u nepunom radnom vremenu. Odlukom Upravnog

³² Potpora za očuvanje radnih mjesta, HOK.HR, <https://www.hok.hr/koronavirus-novosti/potpore-za-ocuvanje-radnih-mjesta-u-djelatnostima-pogodenima-koronavirusom-covid-19-za-listopad>

³³ Hrvatska obrtnička komora, <https://www.hok.hr/>

vijeća Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na prijedlog Hrvatske obrtničke komore ukinuta je srazmjerna isplata za obrte koji su imali pravo na isplatu samo od 19.03. te će svi obrtnici kojima je odobreno pravo na mjeru već za mjesec ožujak primiti isplatu u iznosu od 3.250,00 kuna mjesečno po radniku/obrtniku koji radi u punom radnom vremenu, odnosno srazmjerni dio po radniku prema broju sati rada u nepunom radnom vremenu.) Nadalje, povećan je iznos potpore na 4.000,00 kuna za mjesec travanj i svibanj po radniku koji radi u punom radnom vremenu, odnosno srazmjerni dio po radniku prema broju sati rada u nepunom radnom vremenu. Iznos naknade za obrtnika (vlasnika) iznosi za mjesec travanj i svibanj 4.000,00 kn.

Zavod će također temeljem podataka od Porezne uprave izvršiti isplatu doprinosa (MO II stup) razmjerno visini dodijeljene potpore.³⁴

- iznos od 203,12 kn za 3. mjesec po radniku i vlasniku obrta za koje je mjera odobrena
- iznos od 250,00 kn za 4. i 5. mjesec po radniku i vlasniku obrta za koje je mjera odobrena

Navedena sredstva za radnike će HZZ uplatiti direktno na poseban račun za mirovinsko osiguranje II stup, a o daljnjim uputama za vlasnike obrta ćemo Vas dodatno informirati.

Obrtnicima koji su tijekom mjeseca ožujka (od 01.03. do 01.04.2020.g.) otpustili radnike, dozvoljeno je korištenje ove mjere, isključivo za radnike koji u međuvremenu nisu bili prijavljeni kod drugog poslodavca. Obrtnik tako može ostvariti pravo na potporu za mjesec ožujak ukoliko je ponovno prijavio radnika u radni odnos i predao za njega Zahtjev za dodjelu potpore zaključno do 07. travnja 2020. godine, a da radnik nije ostvario pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti. Ako je radnik u ožujku već bio prijavljen u evidenciju nezaposlenih i ostvario je pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti, obrtnik ostvaruje pravo na potporu za mjesec travanj i svibanj ako ostanu zaposleni kod njega. Navedeno se ne odnosi na radnike kojima

³⁴ Hrvatski zavod za zapošljavanje, <https://mjera-zrm.hzz.hr/media/avch5x45/hzz-provedbena-dokumentacija-potpore-za-ocuvanje-radnih-mjesta-koronavirus-060420.pdf>

je radni odnos prestao zbog prestanka ugovora o radu na određeno vrijeme ili zbog odlaska u mirovinu. Također, obrtniku se može odobriti potpora čak i ako je otpustio dio radnika.

Slučaj kada mu se ne može odobriti potpora je ako je došlo do pada broja zaposlenih u razdoblju od 20. ožujka 2020. do dana predaje Zahtjeva za dodjelu potpore i to ako je postotak pada zaposlenosti veći:³⁵

- od 40 % kod poslodavaca koji zapošljavaju do 10 radnika
- od 20% Mala poduzeća (kriteriji za obrtnike dobitaše)
- od 15% Srednja poduzeća (kriteriji za obrtnike dobitaše)
- od 10% Velika poduzeća (kriteriji za obrtnike dobitaše)

Pravo na potporu mogu ostvariti oni koji su podnijeli Zahtjev i obveznu dokumentaciju. Obvezna dokumentacija koju je potrebno predati su:³⁶

- Obrazac - Zahtjev potpore za očuvanje radnih mjesta (COVID - 19)
- Tablica - Popis radnika za koje se traži potpora (COVID - 19)
- Tablica - Popis radnika po mjerama APZ (COVID - 19)
- Izjava o točnosti podataka i razloga za korištenjem potpore (COVID - 19)

Poslodavci (obrtnici) koji nisu isplatili plaću za veljaču 2020. godine te obrtnici koji ne mogu obavljati djelatnost Odlukom Stožera civilne zaštite, a i inspekcijskim nadzorom je utvrđeno kršenje zabrane, ne mogu koristiti potporu. Isto tako, obrtnici kojima je inspekcijskim nadzorom utvrđeno kršenje Odluke Vlade Republike Hrvatske o iznimnim mjerama kontrole cijena za određene proizvode, također, ne mogu koristiti potporu.

Dodatna dokumentacija potrebna je ukoliko se obrtnik prijavljuje iz razloga što je ostvario pad prometa. U tu svrhu, osim obvezne dokumentacije, potrebno je predati još i tablični pregled pada prihoda. „Tablična usporedba prihoda do kraja mjeseca u kojem je podnesen zahtjev sa istim mjesecom prethodne godine, uz projekciju prihoda u narednom razdoblju za tri mjeseca s

³⁵ Hrvatska obrtnička komora, https://www.hok.hr/sites/default/files/inline-files/ODGOVORI%20NA%20NAJ%C4%8CE%C5%A0%C4%86A%20PITANJA_.pdf

³⁶ Ibid

usporedbom istog razdoblja prethodne godine.”³⁷ U slučaju da obrtnik posluje kraće od 12 mjeseci, dostavlja tabličnu usporedbu prihoda do kraja mjeseca u kojem je podnesen Zahtjev s prethodnim mjesecom prije podnošenja Zahtjeva, mora dostaviti: dokaze o otkazanim ugovorima, ugovorenim poslovima, problema u transportu i isporuci robe ili nabavci repromaterijal i sirovina i drugo.

Zahtjev sa prikupljenim popratnim dokumentima potrebno je predati u Hrvatski zavod za zapošljavanje, isključivo on line putem. Svi prilozi trebaju biti u PDF-u, a poruke o zaprimljenom zahtjevu većinom stižu trenutno. Isplate sredstava vrši se do 15. u mjesecu za prethodni mjesec. Prije isplate, HZZ mora provjeriti solventnost obrtnika, tj. ukoliko je poslovni račun blokiran sredstva neće moći biti isplaćena. Hrvatski zavod za zapošljavanje izjednačio je prava svih obrtnika na iznos isplate za mjesec ožujak 2020. u visini 3.250,00 kn.

Obrtnici koji su podnijeli zahtjev temeljem Odluke Stožera civilne zaštite o obustavi rada od 19.03.2020. ostvarili su za mjesec ožujak 1.258,06 kn. Sukladno zahtjevu Hrvatske obrtničke komore tim obrtnicima isplaćena je razlika do punog iznosa.

Zavod će također temeljem podataka od Porezne uprave izvršiti isplatu doprinosa (Mirovinsko osiguranje II. stup) razmjerno visini dodijeljene potpore:

- iznos od 203,12 kn za 3. mjesec po radniku i vlasniku obrta za koje je mjera odobrena
- iznos od 250,00 kn za 4. i 5. mjesec po radniku i vlasniku obrta za koje je mjera odobrena

Navedena sredstva će HZZ za radnike uplatiti na poseban račun za mirovinsko II. stup.

Ako potpora nije dodijeljena, odnosno, ako je zahtjev odbijen, obrtnik može uputiti prigovor na dostavljenju obavijest o ocjeni Zahtjeva u roku 8 dana od dana zaprimanja obavijesti. Prigovor se upućuje na Hrvatski zavod za zapošljavanje, Središnji ured, Odjel mjera aktivne politike zapošljavanja, Savska c. 64, Zagreb. Središnji ured je u obvezi u roku 10 dana odgovoriti na prigovor.

³⁷ Hrvatska obrtnička komora, https://www.hok.hr/sites/default/files/inline-files/ODGOVORI%20NA%20NAJ%C4%8CE%C5%A0%C4%86A%20PITANJA_2.pdf

5. ZAKLJUČAK

Obrt je najčešći pravni oblik s kojim se u radu s poduzetnicima početnicima susrećemo. Poslovanje obrtnika zapravo je vrlo jednostavno, dopušteno je obavljanje svake gospodarske djelatnosti koja nije zabranjena zakonom, a može se obavljati i kao sezonski obrt najdulje šest mjeseci unutar jedne kalendarske godine. Obrtnik je fizička osoba na čiji se OIB registrira obrt te poduzetnik odgovara za sve nastale obveze svojom ukupnom imovinom. Osnovne knjige koje obrtnik koristi u svome poslovanju su Knjiga primitaka i izdataka i Knjiga prometa na temelju kojih se utvrđuje dohodak te ostale poslovne knjige koje obrtnici vode ovisno o djelatnosti. Također, vlasnici obrta obveznici su poreza na dohodak i poreza na dodanu vrijednost. Danas obrtnici češće odabiru paušalno oporezivanje zbog jednostavnijeg i jeftinijeg načina poslovanja.

Broj obrta u Hrvatskoj upućuje da je ovaj gospodarski sektor jedan od bitnih faktora razvoja hrvatskog gospodarstva, no pojava pandemije dovela je hrvatsko gospodarstvo do zastoja. Cilj ovog završnog rada bio je prikazati promjene u poslovanju obrtnika do kojih je došlo uzrokom pojave koronavirusa, odnosno, pandemije. Pandemija ima golem utjecaj na smanjenje prihoda obrtnika, a poslovni prihodi čine jedan od najbitnijih pokazatelja o veličini i uspješnosti određenog obrta. Uveliko se smanjio i sveukupni opseg transakcija i prihoda u gospodarstvu. Pad poslovnih prihoda uoči obustave rada brojnih poduzetnika imao je brojne direktne i indirektne posljedice kao što su porast nezaposlenosti, pad BDP-a te negativan utjecaj na vanjskotrgovinsku bilancu plaćanja.

Prema podacima iz završnog rada, vidljivo je kako je najveći broj poduzeća naišao na problem financiranja svojih zaposlenika. Veliki broj obrtnika podnijelo je zahtjeve za mjere pomoći koje su dostupne od početka pandemije u ožujku 2020. godine. Potpore za očuvanje radnih mjesta za ožujak 2020. godine su isplaćene za očuvanje 503 367 radnih mjesta, a ukupan iznos isplaćenih potpora iznosio je 1 619 242 000 kuna za taj mjesec. Očito je kako bi bez mjera državne pomoći, situacija na tržištu rada bila znatno lošija nego što zapravo je. Pojava cjepiva protiv virusa probudila je poslovni optimizam obrtnika.

LITERATURA

1. Žager K., Dečman N., (2015) Računovodstvo malih i srednjih poduzeća, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 5, 279-302
2. Zakon o obrtu [dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/297/Zakon-o-obrtu>]
3. Narodne novine, službeni list RH [dostupno na: <https://narodne-novine.nn.hr/search.aspx>]
4. Portal Obrtnog registra Republike Hrvatske [dostupno na: <https://portor.gov.hr/index.php/pitanja-i-odgovori/>]
5. Hrvatska obrtnička komora, aktualne mjere za vrijeme pandemije [dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/aktualne-mjere-obraci-i-upute-covid19/aktualne-mjere>]
6. Upute za obračun plaće za vrijeme pandemije [dostupno na: <https://www.hok.hr/sites/default/files/inline-files/UPUTE%20ZA%20OBRA%C4%8CUN%20PLA%C4%86E%20ZA%20VRIJEME%20PANDEMIJE%20UZROKOVANE%20KORONA%20VIRUSOM%20COVID%2019-15-05-2020.pdf>]
7. Poslovanje obrta u posebnim uvjetima izazvanim epidemijom [dostupno na: <https://www.hok.hr/sites/default/files/inline-files/UPUTE%20ZA%20POSLOVANJE%20OBRTA%20U%20POSEBNIM%20UVJETIMA%20IZAZVANIM%20EPIDEMIJOM%20KORONA%20VIRUSOM%20COVID%2019-15-05-2020.pdf>]
8. Vodič namijenjen obrtnicima-paušalistima [dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/Vodici_za_porezne_obveznike/Vodic_namijenjen_obrtnicima_pausalistima.pdf]
9. Porezni priručnik za obrtnike [dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Obrtnici_2012.pdf]
10. Poslovne knjige obrtnika [dostupno na: https://www.hok.hr/sites/default/files/page-docs/2019-06/Poslovne%20knjige%20obrnika_obraci.pdf]
11. Porez na dohodak [dostupno na: <https://www.porezna-uprava.hr/obrnici/Stranice/Porez-na-dohodak.aspx>]
12. Zakon o porezu na dohodak [dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>]
13. Paušalno oporezivanje dohotka [dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrnicka-pocetnica/pausalno-oporezivanje-dohotka>]
14. Porez na dodanu vrijednost [dostupno na: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/1-08/PDV.pdf]
15. Porezna reforma 2021. [dostupno na: <https://kagor.hr/porezna-reforma-2021-promjene-propisa-u-primjeni-od-01-01-2021/>]
16. Komorski doprinos [dostupno na: <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/obrnicka-pocetnica/komorski-doprinos>]
17. Zakon o porezu na dobit [dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/99/Zakon-o-porezu-na-dobit>]
18. Obrasci poslovnih knjiga obrtnika [dostupno na: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Stranice/default.aspx]
19. Zakon o porezu na dohodak [<https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>]

POPIS TABLICA

Tablica 1. Godišnji paušalni porez na dohodak za 2021. godinu 11

Tablica 2. Primjer obračuna plaće radnika za kojeg je primljena potpora HZZ-a ako je bruto iznos 4.062,00 kn 28

Tablica 3. Primjer obračuna plaće radnika za kojeg je primljena potpora HZZ-a ako je bruto iznos 5.000,00 kn 29

POPIS SLIKA

Slika 1. Obrazac KPI.....	15
Slika 2. Obrazac DI.....	16
Slika 3. Obrazac KPR	17
Slika 4. Obrazac TO.....	18
Slika 5. Obrazac URA.....	19
Slika 6. Obrazac IRA	20